

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA 's-GRAVENHAGE

uw brief van	uw kenmerk	ons kenmerk	datum
28 maart 2007	2060710680	DL. 2007/955	23 mei 2007
onderwerp		doorkiesnummer	bijlagen
Kamervragen lid Ouwehand (PvdD)			

_____ Geachte Voorzitter,

Hierbij doe ik u de antwoorden toekomen, mede namens de minister van VROM, op de vragen van het lid Ouwehand (PvdD) over de bijdrage van de veehouderij aan het klimaat.

1

Kent u het artikel 'een urineplas in de wei is een milieubom?'

Ja.

2

Deelt u de mening dat de bijdrage van de Nederlandse veehouderij aan de uitstoot van broeikasgassen aanzienlijk is en dat het een taak van de overheid is om reducerende maatregelen te nemen?

3

Kunt u aangeven welk aandeel de Nederlandse veehouderij inneemt in de uitstoot van broeikasgassen? Zo ja, wat is hierover uw mening? Zo neen, bent u bereid de exacte gegevens te achterhalen via extern onderzoek?

4

Bent u voornemens beperkende dan wel stimulerende maatregelen te nemen om de bijdrage van de veehouderij aan de uitstoot van broeikasgassen te verminderen? Zo ja, kunt u toelichten welke maatregelen u denkt te nemen en in hoeverre deze potentieel ingrijpen op het welzijn van dieren? Zo neen, kunt u toelichten waarom u het nemen van maatregelen voor de veehouderij niet nodig acht?

Elk jaar wordt door het Milieu- en Natuur Planbureau (MNP) en SenterNovem een rapport uitgebracht met daarin de berekening van de uitstoot van broeikasgassen in Nederland¹.

¹ Brandes LJ et al (2007) Greenhouse gas emissions in the Netherlands 1990-2005. National inventory report 2007. Bilthoven, rapportnummer 500080006, 228 p.

Datum	Kenmerk	Vervolgblad
23 mei 2007	DL. 2007/955	2

De totale uitstoot van broeikasgassen in Nederland bedroeg in 2005 ongeveer 212 Mton CO₂-equivalenten. Deze uitstoot wordt vooral veroorzaakt door energie inclusief verkeer (161 Mton ≈ 76%), landbouw (28 Mton ≈ 13%), industriële processen (16 Mton ≈ 8%) en afval (7 Mton ≈ 3%). De bijdrage van de landbouw is opgebouwd uit ongeveer 7 Mton CO₂-equivalenten voor de glastuinbouw (≈ 3%), 10 Mton CO₂-equivalenten voor de veehouderij (≈ 5%), 8 Mton voor landgebruik (≈ 4%) en 3 Mton CO₂-equivalenten overig (≈ 1%). De uitstoot van broeikasgassen in de veehouderij bestaat vooral uit lachgas en methaan.

Het is een taak van de overheid om de publieke belangen te behartigen en hiervoor waar nodig beleid te formuleren. Het klimaat en dus ook broeikasgassen is een van de beleids-terreinen waarvoor de overheid inmiddels beleid geformuleerd heeft in de vorm van het "Reductieprogramma overige broeikasgassen". Dit programma loopt sinds 1999 onder verantwoordelijkheid van het ministerie van VROM. Eén van de (deel)sectoren binnen dit programma is de landbouw (hierna: ROB-landbouw). Dit programma is inmiddels tussen-tijds geëvalueerd².

ROB-landbouw heeft de afgelopen jaren in het teken gestaan van 1) het verminderen van de onzekerheid in de hoogte van de uitstoot van overige of niet-CO₂-broeikasgassen en 2) het identificeren van mogelijke maatregelen om de uitstoot van deze broeikasgassen te verminderen. Voor de landbouw zijn dit lachgas en methaan.

Dit heeft geleid tot 1) het opstellen van monitoringsprotocollen, waarmee de uitstoot van de niet-CO₂-broeikasgassen kan worden berekend op nationaal niveau en tot 2) een lijst met ongeveer 50 mogelijke maatregelen. Deze maatregelen liggen op het vlak van bemesting, veevoeding, beweiding, landgebruik, watergebruik én -stand, mestopslag, mestbewerking en -verwerking en huisvesting.

Dit jaar zal worden gestart met het voorlichtingstraject. Dit traject zal samen met de sector vormgegeven worden. Het doel van dit traject is om agrarische ondernemers - met name melkveehouders - via kennisoverdracht te stimuleren om een deel van de geïnventari-seerde maatregelen te gaan toepassen op hun bedrijf en zo de uitstoot van niet-CO₂-broeikasgassen terug te dringen. Door het mestbeleid en het gemeenschappelijk land-bouwbeleid is de uitstoot van niet-CO₂-broeikasgassen uit de landbouw sinds 1990 afgenomen met 17%, terwijl de totale emissie van broeikasgassen in deze periode nagenoeg gelijk is gebleven.

Het voorlichtingstraject wordt op dit moment vormgegeven. Hierbij zal nadrukkelijk worden gekeken naar mogelijkheden om aan te sluiten bij lopende voorlichtingstrajecten en bij andere beleidsterreinen. Uiteraard zal er bij de vormgeving van het voorlichtings-traject ook rekening worden gehouden met mogelijke effecten op het welzijn van de dieren. Het voorlichtingstraject zal over 2 jaar geëvalueerd worden.

² Tweede Kamer, vergaderjaar 2005-2006, 28 240, nr. 47

Datum	Kenmerk	Vervolgblad
23 mei 2007	DL. 2007/955	3

5

Hoe verhouden mogelijke maatregelen in de veehouderij om de emissie van broeikasgas te verminderen zich tot andere maatregelen om de emissie van broeikasgassen in andere sectoren te verminderen? Waarop is uw keuze in de sectorale reductie van emissies gebaseerd?

Het Nederlandse klimaatbeleid kent voor de periode tot 2012 een zogenaamde streefwaardensystematiek. Deze systematiek kent alleen sectorale streefwaarden voor CO₂. De niet-CO₂-broeikasgassen kennen geen sectorale streefwaarden, maar hebben één gezamenlijke streefwaarde van 35,4 Mton CO₂-equivalenten. Dit betekent dat er geen aparte streefwaarde is voor de veehouderij.

In het coalitieakkoord staat in pijler 3 “Duurzame leefomgeving” het streven om de uitstoot van broeikasgassen - bij voorkeur in Europees verband - in 2020 met 30% te verminderen ten opzichte van 1990. De uitwerking hiervan vindt plaats in het project “Klimaat en Energie: Schoon en Zuinig”. Daarbij zal duidelijk worden welke aanvullende inspanningen er door de verschillende sectoren, dus ook voor de landbouw, geleverd zullen moeten gaan worden.

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN
VOEDSELKwaliteit,

G. Verburg
